

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

**CAMPANIA DE CONȘTIENȚIZARE ȘI SENSIBILIZARE
PENTRU RESPONSABILIZARE SOCIALĂ ȘI PROMOVARE INCLUZIUNE ACTIVĂ**

Practici de incluziune activă prin educație

DECEMBRIE 2019 - UNIVERSITATEA SPIRU HARET - BRAȘOV

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

În domeniul incluziunii active, proiectele educationale se dovedesc a fi uneori eficiente. Un astfel de exemplu a fost proiectul *ROMEDIN* – *Educație pentru incluziune și dreptate socială*, din a cărui prezentare¹ redăm în continuare următoarele puncta-cheie:

pedagogia critică cadrele didactice conștientizează și identifică cum pun în mișcare școlile relația dintre cunoaștere și putere, și cum, prin acest lucru, facilitează sau din contra îngreunează formarea de indivizi cu gândire critică și activi social.

PEDAGOGIA CRITICĂ – DEFINIȚII ȘI NOTE DEFINITORII²

“Dascălii cu o abordare critică își asumă principalul angajament de a-i capacita pe cei fără putere și de a transforma acele condiții care perpetuează nedreptatea umană și inegalitatea.” - Peter McLaren

Pedagogia critică **studiază rolul jucat de școli în menținerea stratificării sociale, dar și posibilitățile de a produce schimbare socială prin școli.**

O funcție esențială a pedagogiei critice este de a critica, expune și provoca modul în care școlile influențează viața politică și culturală a elevilor. Prin

Pedagogia critică este o abordare adoptată de profesorii cu o viziune progresistă, în încercarea de a elimina inegalitățile pe bază de clasă socială, generând o serie cuprinzătoare de programe școlare anti-sexiste, anti-rasiste, anti-homofobe și inițiative de politici publice.

“Pedagogia critică ia în calcul modul în care educația le poate asigura indivizilor instrumente pentru propria dezvoltare și pentru consolidarea democrației, să creeze o societate mai egalitară și mai dreaptă și astfel să implice educația într-un proces de schimbare socială progresistă. [...] Pedagogia media critică oferă instrumente cu ajutorul cărora indivizii

¹ Disponibilă la: <https://www.desire-ro.eu/wp-content/uploads/Romedin-VOLUM-16-03.pdf>

² http://www.21stcenturyschools.com/What_is_Critical_Pedagogy.htm, <http://www.21stcenturyschools.com/Bibliography> htm#Issues%20and%20Recent%20Reforms%20in%20Education

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

pot analiza îndeaproape instrumentele dominației culturale și să se transforme din obiect în subiect, devenind activi. Astfel alfabetizarea în domeniul pedagogiei media critice îi capacitează și îi face pe studenți capabili să devină producători critici de semnificații și texte, apti să reziste în fața manipulării și dominației.” - Douglas Kellner

„Pedagogia critică... semnaleză cum întrebări legate de audiență, voce, putere și evaluare lucrează activ în construirea de relații specifice între profesori și elevi, instituții și societate, între săli de clasă și comunități... Pedagogia în sens critic pune în lumină relația dintre cunoaștere, autoritate și putere.” Henry Giroux

Tipuri de întrebări ale unui cadru didactic critic:

- „Ce cunoaștere e considerat/ a avea valoare în societatea noastră?
- „Cunoașterea cui este considerat/ a fi cea mai important/?”

-„Ce cunoaștere ar trebui să fie predată și – la fel de important – ce cunoaștere nu ar trebui să fie predată în școli?

- „Cum contribuie structura colii la stratificarea social/ a societ/ii noastre?

-„Care este relația dintre cunoaștere și putere?

-„Ce implicații are aceasta pentru copiii noștri?

-„Care este obiectivul educației în școală? De a asigura democrația sau de a menține status quoul și a susține marile afaceri?

-„Cum pot profesorii să îi încurajeze pe elevi să devină gânditori critici care vor promova adevărata democrație și libertate?

EDUCAȚIA PENTRU DREPTURILE OMULUI

Este fundamentală în abordarea cauzelor care stau la baza încălcării drepturilor omului. Previne abuzurile în materie de drepturile omului, combate discriminarea, promovează egalitatea, sporește participarea

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

indivizilor în procesele democratice de luare a deciziilor, în viziunea cunoscutei ONG Amnesty International.³

“Educația pentru drepturile omului reprezintă o practică participativă, vizează capacitatea indivizilor, grupurilor și comunităților ... în concordanță cu principiile drepturilor omului recunoscute internațional.”

“Ca un proces mediu spre termen lung, educația pentru drepturile omului caută să dezvolte și să integreze dimensiunile cognitive, afective și de atitudine ale indivizilor, inclusiv gândirea critică. Scopul său este să construiască o cultură a respectului pentru acțiunea în apărarea și promovarea drepturilor omului pentru toți.”

Educația pentru drepturile omului joacă un rol vital în construirea de structuri sociale care susțin democrațiile participative și rezolvarea conflictelor; poate să ofere o înțelegere a modului în care diferențele politice și sociale pot fi eliminate în mod echitabil, prețuind diversitatea culturală.

PROIECTUL ȘCOLILOR ORIENTATE SPRE DREPTURILE OMULUI⁴

Urmărește să capaciteze tinerii și să promoveze participarea activă a tuturor membrilor comunității școlare la integrarea valorilor și a principiilor drepturilor omului în toate domeniile vieții școlare.

O școală orientată spre drepturile omului le plasează în centrul experienței de învățare și le face parte integrantă din viața școlară zilnică.

³ <http://www.amnesty.org/en/human-rights-education/resource-centre>

⁴ <http://www.amnesty.org/en/human-rights-education/projects-initiatives/rfsp>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

De la modul în care se iau deciziile în școală, prin felul în care indivizii se comportă unii cu alții, până la activitățile curriculare și extra-curriculare din oferta educațională și chiar la împrejurările în care li se predă elevilor, școala poate deveni un model pentru educația pentru drepturile omului.

Recunoscând nevoile diferite ale copiilor provenind din diverse contexte sociale, economice, culturale și lingvistice, mediile de învățare trebuie să se adapteze la acestea, asigurându-se că fiecare elev are cea mai bună oportunitate de a învăța.

REȚEAUA ȘCOLILOR INCLUZIVE ȘI SĂPTĂMÂNA ȘCOLILOR INCLUZIVE⁵

Modelul educației incluzive este promovat și implementat în forme diferite în lume prin politici, rețele generatoare de know-how, programe și inițiative-pilot sau direcții de cercetare. Scopul rețelei este să încurajeze și să capaciteze indivizii pentru dezvoltarea efectivă a școlilor incluzive, împărțind perspective și bune practici, generând oportunități de conexiune.

Populația școlară diversă include elevi marginalizați pe motiv de dizabilitate, gen, statut socioeconomic, moștenire culturală, preferințe de limbă și alți factori. Pentru Rețeaua Școlilor Incluzive este important să aducă împreună profesori, elevi și părinți, și să le permită să discute ce trebuie făcut pentru a îmbunătăți capacitatea școlilor de a educa cu succes toți copiii, indiferent de backgroundul lor social și cultural.

⁵ <http://www.inclusiveschools.org/history/>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

A fi incluziv implică angajamentul central față de asigurarea interacțiunilor de suport sunt dezvoltate pentru a susține educația incluzivă, cum ar fi între elevi, profesioniști din domeniul educației și între comunitate, părinți, *Inclusive SchoolNet, Inclusive PolicyNet sau Inclusive Teacher Network*. rude și familii extinse, dar și de la un capăt la altul al comunității globale „ în timp ce o mulime de coli de pe glob au ajuns la realizări notabile, Proiectul promovează conceptul educației incluzive ca principiu de reorganizare exist/ în/ obstacole în atingerea obiectivului colilor incluzive. Practicile care respectă și susține diversitatea printre toți cei care studiază, concentrându- educației incluzive sunt înrădăcinate în concepțiile de echitate și drepturi se în special pe cei care se află în risc mai mare de marginalizare și excluziune. civice.

Principalele activități le oferă celor responsabili de politicile publice sub forma unor sugestii ferme pentru a valoriza practicile eficiente în școlile-pilot selectate. Asigurarea crescută a diversității sociale și crearea unor societăți mai incluzive este un obiect important de urmărit. Proiectul practică o abordare de jos în sus care îi ajută pe autorii de politici publice să evolueze de la experiența educația și formarea incluzivă în Albania, Bosnia și Herțegovina, pe teren la reforme în educația de masă. Implicarea activă a tuturor factorilor Croația, Kosovo, Macedonia, Montenegro și Serbia. O serie de rețele cointeresați trebuie să fie asigurată pentru o reflectare permanentă cu scopul

SUPOORT REGIONAL PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ⁶

Inițiativa “Susținere Regională pentru Educație Incluzivă” își propunea să crească incluziunea și coeziunea socială în regiune, promovând educația și formarea incluzivă în Albania, Bosnia și Herțegovina, pe teren la reforme în educația de masă. Implicarea activă a tuturor factorilor Croația, Kosovo, Macedonia, Montenegro și Serbia. O serie de rețele cointeresați trebuie să fie asigurată pentru o reflectare permanentă cu scopul

⁶ <http://pip-eu.coe.int/en/web/inclusive-education/about>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

de evaluare a nevoilor în sensul celei mai bune implementări a ideilor originale de proiect. În mod specific, implicarea societății civile este crucială. ONG-urile sau rețelele pot fi văzute în rol de facilitatori conectați la structuri reale și implicați eficient în sistemele de luare a deciziilor.

Inclusive SchoolNet a fost o rețea de școli incluzive în regiune. Astfel, cu scopul de a învăța unele de la celelalte, au fost selectate școli cu nivele diferite de educație incluzivă. Rețeaua cuprinde 49 de școli – fiecare nominalizând câte o echipă de cinci participanți (inclusiv directori de școli, cadre didactice, membri ai consiliilor directoare și reprezentanți ai părinților). Folosindu-se diferitele perspective ale celor implicați, experiența și cunoașterea în materie de incluzivitate în școlile selectate cresc, fiind facilitată și dezvoltarea de culturi, politici și practici incluzive.

Inclusive PolicyNet reprezintă o rețea regională trans-sectorială, dezvoltată pe nivele multiple, creată și susținută pentru a reprezenta o serie amplă

de factori cointeresați: autori de politici publice (în educație, protecție socială și sănătate etc, de la nivel central și local), profesioniști (directori de școală, membri ai consiliilor directoare, reprezentanți ai inspectoratelor școlare, cercetători și cadre didactice), reprezentanți ai societății civile și părinți. Această rețea facilitează schimburi de experiență și în cunoașterea unor abordări de politici sau exemple de bune/ rele practici din UE și din regiune.

Proiectul “Susținere Regională pentru Educație Incluzivă” pune și bazele *Inclusive Teacher Network*, care cuprinde profesori din educația primară, secundară și vocațională din școlile-pilot din sud-estul Europei. Rețeaua urmărește să îmbunătățească competențele și practicile educației incluzive în rândurile cadrelor didactice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

CENTRUL DE CERCETARE PENTRU DREPTATE SOCIALĂ ȘI EDUCAȚIE INCLUZIVĂ⁷

Centrul pentru Dreptate Socială și Educație Incluzivă (SJIE) al Institutului Pedagogic (Education School) din cadrul Universității Southampton (UK) include cercetători și cadre didactice care reprezintă și promovează cercetarea și practica orientate spre metode participative, inovative și incluzive.

Metoda de cercetare și predare este determinată de principiile de bază ale incluziunii și echității sociale și educaționale, cu influențe din teoriile sociologice și psihologice.

Zonele de interes ale Centrului sunt legate de diversitate și acoperă nevoi educaționale care se întind de la deficiențe de învățare și autism, rasă și etnicitate, la gen și identități sexuale, sărăcie, analfabetism și incluziune digitală.

⁷ http://www.southampton.ac.uk/education/research/groups/social_justice_and_inclusive_education.page

“Cercetarea de la SJIE valorizează, recunoaște și respectă diferențele și experiențele individuale. Căutăm să promovăm incluziunea și dreptatea socială sprijinind indivizii să fie auziți, eliminând barierele din fața incluziunii, și dezvoltând metode și abordări pentru cercetare și predare, care susțin dezvoltarea întregului potențial al tuturor.” Sarah Parsons, Director SJIE

“Contextul nostru s-a schimbat, în sensul că există politici de egalitate mult mai puternice, dar în continuare există un substrat rasist în instituțiile de învățământ... Universitățile trebuie să recunoască că discriminarea și practicile de excluziune încă sunt practicate de ele, și că universitățile au astfel un impact negativ asupra parcursului profesional al personalului provenit din grupuri minoritare.” Kalwant Bhopal, lector la Universitatea Southampton

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

EDUCAȚIA PENTRU JUSTIȚIE SOCIALĂ ȘI INCLUZIUNE va elabora și promova, ROMEDIN se baza pe capacitatea școlilor de a
- RESURSE ÎN PEDAGOGIA CRITICĂ, EDUCAȚIA PENTRU juca un rol public în dezvoltarea incluzivă și coezivă a societății locale.
DREPTURILE OMULUI ȘI EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ROMEDIN propune un model inovator de intervenție socială bazat

pe recunoașterea cauzelor structurale ale marginalizării cu scopul de
Proiectul ROMEDIN își propunea să genereze schimbări a reduce efectele structurale ale acestuia asupra participării școlare. Se
instituționale durabile în domeniul educației școlare ca instrument dorea capacitatea organizațiilor civice și a cetățenilor în efortul lor de a
al incluziunii sociale. Prin programele de educație non-formală întări responsabilizarea instituțiilor publice în ceea ce privește crearea
dorește să utilizeze mijloace ale creației artistice participative unor condiții în care oamenii pot să trăiască cu drepturile lor sociale și
prin care să articuleze mesaje sociale venite dinspre copiii și educaționale garantate prin lege.
adolescenții din Pata Rât.

Dincolo de serviciile socio-educăționale oferite familiilor vulnerabile
în timpul proiectului, prin strategia rețelei de școli incluzive pe care o

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Titlul proiectului
"PROmotorii Firmei Tale (PROFIT) pentru Regiunea Centru"
ID: 104254

Programul Operațional Capital Uman 2014-2020,
Componenta 1 România Start Up Plus

Axa Prioritară Locuri de muncă pentru toți,
Operațiunea: Creșterea ocupării prin susținerea
întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană,
Schema de ajutor de stat România Start-Up Plus

Implementat de Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov
în parteneriat cu Universitatea Spiru Haret.

Valoare totală a proiectului
8.722.301,38 lei

Durata proiectului
36 de luni

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul
Operațional Capital Uman 2014 -2020

Editorul materialului
Agenția de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov

Data publicării
Decembrie 2019

"Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României!"

0268.47.05.05; 0268.47.05.06

www.profitantreprenor.ro

[profitantreprenor](https://www.facebook.com/profitantreprenor)

Document proiectului: PROmotorii Firmei Tale (PROFIT) pentru Regiunea Centru ID: 104254 (Implementat de Agenția de Dezvoltare Durabilă Județul Brașov în parteneriat cu Universitatea Spiru Haret)